Anul I. — Nrul 26-27. Preţul unui exemplar 6 Lei. Timişoara, 25 Decemvrie 1927.

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAŢIONALE CREŞTINE

De sub preşidenţia D-lui Prof. A. C. CUZA

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari şi muncitori Lei 200 | Pentru bănci şi fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Editor-proprietar:
ALEXANDRU TIERANU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
TIMIŞOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Pentru Lugoj: D. P. Asandi ziarist, Str. Împăratul Traian No. 9.

Conflictul dela Oradea-Mare

— O filosofie în şese teze şi un exemplu —

Problema culturi naţionale româneşti. — Acţiunea studenţimii universitare. — Politica partidelor. Provocările Jidanilor. Reacţiunea Românilor. — Cessante causa, cessat effectus. — „Numerus Clausus“

(„Apărarea Naţionala“.)

Lumea aceasta, aşa de feluriţă, se rezumă, în două cuvinte: cauze şi efecte.

Minţile ştiinţifice: cercetează cauzele şi preved efectele, pe care caută să le prevină din timp.

Minţie empirice: ignorează cauzele şi sunt, firește, surprinse de efecte, dânduni pururea spectacolul intristător al unor văicăreli şi declamaţii postume, ridicule, şi încapabile să prevină reproducerea lor.

Astfel, aceleaşi cauze continuă să producă aceleaşi efecte, până la catastrofa finală: care vine în sfârşit să dea satisfacţie raţiunei lucrurilor, şi să restabilească liniştea dorită.

Aceasta este puţină filosofie, în lumina căreia vor putea să înţeleagă cele petrecute acum la Oradea-Mare, acei cu filosofie puţină.

Inlănţuirea cauzelor şi efectelor este aici aşa de strânsă în adevăr, în cât poate servi ca exemplu didactic, adică în primul rând, pentru învăţătura acelor cari au răspunderea situaţiei, întrucât sunt stăpâni pe guvernele ţării.

Vom învedera încă odată această înlănţuire, dar nu atât pentru înţelepţirea lor — a partidelor stăpâne pe guverne, în care nu credem — cât pentru îndrumarea noastră, a marei mulţimi, faţă de dânsele, ca să ştim ce avem de făcut.

Şi iată înlănţuirea, pe care o vom rezuma în şase teze.

*

1. Problema culturei naţionale româneşti, primejduite — prin surparea fundamentelor ei economice de către jidani — se impune îngrijorarii oricărui bun român.

Intreb.: contestă cineva aceasta primă teză?

2. Acţiunea studenţimei universitare — cea dintâiu şi imediat interesată — are în vedere apărarea culturei naţionale româneşti, propunând ca soluţie legală „Numerus Clausus“: care se aplică în Ungaria vecină; încă de-acum 8 ani, dela 1920.

Intreb.: contestă cineva această a două teză? Este cineva, care să afirme că studenţimea românească nu are dreptul să se intereseze de cultura naţională românească, primejduită?

3. Politica partidelor, nu face nimic pentru apărarea culturii naţionale româneşti, primejduită de jidani, ci din contră, susţine pe jidani împotriva Românilor.

Intreb.: contestă cineva această a treia teză? Să citeze fapte, ca să le cunoaştem şi noi.

4. Provocările jidanilor — susţinuţi de politica partidelor — se întind în toate ramurile de activitate, prin înlăturarea sistematică a Românilor, culminând în provocări violente. La toate ocaziile, pentru că se ştiu sprijiniţi de politicianii în serviciul lor.

Intreb.: contestă cineva aceasta a patra teză? Dar toate faptele dovedesc nenorocita situaţie, de sărăcie şi umilinţă, în cari au ajuns românii, faţă de jidanii provocatori, datorită partidelor.

5. Reacţiunea Românilor — organizând apărarea naţională, prin puterile lor proprii, până la violenţă — este consecinţă firească, legitimă, a faptului că apărarea legală lipseşte.

Intreb.: contestă cineva aceasta a cincea teză? Să aducă dovezi.

6. Cessante causa, cessat effectus, — adică: după ce vor înceta cauzele, vor înceta şi efectele lor.

Intreb.: contestă cineva aceasta a şesea teză? Mi se pare, că nu.

Rămâne dar dovedit:

Numai după ce cultura naţională românească va fi asigurată, împotriva primejdiei jidăneşti, şi după ce Românii vor fi restabiliţi în toate drepturile lor, va înceta şi acţiunea studenţimei universitare şi va putea să se restabilească şi liniştea ţării.

Altfel: nu. Căci nu poate fi linişte, cu peirea românilor. In virtutea legii conservării de sine.

Conflictul dela Oradea-Mare vine să ilustreze cele spuse mai sus, ca exemplu.

Cu câteva zile mai înainte de deschiderea Congresului „Uniunei Naţionale a Studenţilor Creştini“ — care fusese amânat cu o săptămână — ca din întâmplare, dar, desigur, intenţionat: vine în ţară Profesorul Dr. Haim Weizman, prezidentul organizaţiei sioniste mondiale.

Pentru ce anume vine tocmai cu prilejul Congresului studenţesc? Alt răspuns nu poate fi — pentru cine cunoaşte pe jidani — decât:

Provocarea cu scop.

Ştiindu-se susţinuţi de guvernul aşa zis naţional-liberal: Jidanii au crezut că momentul este bine venit ca să-şi arate puterea şi să înfricoşeze pe „goimi“.

De fapt, guvernul partidului naţional-liberal, dă o atenţie excepţională, acestei vizite a jidanului Weizman.

Jidanul Haim Weizman, este primit în audienţă de Inalta Regenţă; convorbeşte cu Ministrul de interne, d. I. G. Duca, caruia mai pe urmă îi aduce elogii protectorale; discută cu Ministrul de Externe al României — şi lasă impresia, că este o putere, mai mult, cu mult mai mult, decât dela egal la egal, cu guvernul român.

Când apoi, se întruneşte Congresul „Uniunei Studenţilor Creştini“, ce se întâmplă?

Provocării cu scop a lui Haim, dela Bucureşti, îi urmează provocarea, cu acelaş scop, a jidănimei dela Oradea-Mare.

Dar aici, ne putem întreba:

Oare a fost, în adevăr, provocare?

Ca să răspundem, ne vom referi la Comunicatul oficial al Preşedintelui Congresului Studenţesc, dl. Lorin Popescu, care declară:

„Studenţii au fost liniştiţi atât timp cât nu au fost provocaţi...

De Luni dimineaţă studenţii au fost provocaţi şi instigaţi.

Cei interesaţi, cari doreau scandal, văzând că studenţii au fost liniştiţi 2 zile, au trecut direct la provocări.“

Comunicatul citează apoi fapte precise, constatate de autorităţi:

„Astfel Luni la ora 1 ziua, pe când se duceau la masă ,un grup de studenţi a fost atacat în str. Avram Iancu de măcelarii Friedman şi Gutman, cari au aruncat în studenţi cu bucăţi de fier şi apă fiartă...

La ora 3 d. a. trei studenţi întrând a hotelul Park, proprietarul hotelului Wayslovitschi, i-a lovit grav cu pumnalul. Studenţi răniţi sunt: Petre I. Diaconescu, Marin Rădulian şi Mitrea. Cel mai grav rănit e Diaconescu.

Răniţii au fost duşi la Cluj pentru a fi internaţi în clinicele locale.

Luni seara pe la orele 10, pe când câţiva studenţi treceau pe str. Regele Ferdinand, în dreptul casei cu No. 12 li s'a aruncat de la etaj sticle.

Printre studenţi atacaţi aci, a fost şi Victor Ionescu dela Academia Comercială din Bucureşti, fostul preşedinte al Centrului.“

Iată dar fapte precise, cari dovedesc ca studenţii au fost provocaţi şi atacaţi de jidani.

Aceste fapte sunt pe deplin confirmate de un redactor anume trimis dela ziarul „Cuvântul“, care îşi publică rezultatele anchetei sale minuţioase, în numărul de Duminică 11 Decembrie 1927 declarând:

„Spiritele erau calme şi nu se prevedea nici o agitaţie. Zilele de Sâmbătă şi Duminică au trecut în perfectă ordine...

Faptul că studenţii se menţin în cadrele legalităţii au întrigat pe minoritari şi au început provocările.

Luni dimineaţă numeroşi studenţi au fost insultaţi de evreomaghiari...

Semnalul provocărilor l'a dat un ziarist evreu care a venit pe scenă în congres. Studenţii au cerut scoaterea lui afară. Ziaristul s'a executat.“

Urmează apoi relatarea celorlalte fapte, pe cari le cunoaştem din Comunicatul d-lui Lorin Popescu la cari redactorul ziarului „Cuvântul mai adaugă şi următoarele amănunte:

„Marţi dimineaţă provocările au început. Astfel un grup de evrei insultau pe studenţi în piaţa Mihai Viteazu.

După amiază studenţii Feier şi Teodor Orlea au fost atacaţi în str. Vasile Alexandri cu un foc de revolver şi cu pietre.“

Iar la urmă, vorbind de „furia evreo maghiarilor“ redactorul ziarului „Cuvântul“ mai constată:

„Pentru a se vedea până unde poate merge furia populaţiei, vom spune că: Preşedintele Uniunii era păzit de o gardă militară şi agenţi ai siguranţei. Ceva mai mult. Luni noaptea 4000 de muncitori comunişti erau pregătiţi să atace pe studenţi. Imediat au fost încercuite făbricele cu soldaţi nepermiţându-se lucrătorilor să părăsească fabricele.“

Aşa s'au petrecut faptele la Congresul dela Oradea-Mare.

Aceste fapte, stabilesc şi răspunderile:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Foita „SVASTICEI BANATULUI“

Crăciunul

Sfintele sărbători ale Crăciunului, care reamintesc lumei, Naşterea Salvatorului, au sosit. Anul nou se apropie!

Dar oare cine va ceti aceste rânduri, decât părintele dulcos înconjurat de copilaşii săi, săracul cu durerea 'n suflet care a tremurat de frig şi a plâns de foame în căsuţa sa veche şi ruinată sau studentul care cu amărăciune împărtăşeşte deopotrivă aceste adânci sentimente, mugind în sufletul său că nu a putut: nici ca fiu a fi în cuibul său natal, nici ca apostol spre a smulge lăcrămi din ochii adevărului, ca să caute fericirea împărtăşind prisosul comorilor sale, cu văduva şi unchiaşul, care sufer în taină, cărora nimeni nu le-a deschis uşa colibei ca să le arunce un codru de pâine.

Copilaşii micului negustor şi meseriaş, orfani de război şi ai umilului functionar, au cutreerat străzile şi mahalalele, ducând pretutindeni cu inima lor inocentă şi plină de iluziuni, marea veste, bucuria popoarelor creştine, speranţa nenorocitilor „Bună dimineaţa la moş ajun“ şi cine i-a primit aceşti favoriţi ai Celui născut în esle? Bancherii jîdani, industriaşii şi intelectualii jîdani? Bancherii atei cu palate auriie? Imbogăţiti de război, ipocriţi şi cu inimi negre? Ciocoii degradaţi şi sperjuri?

Porţile de fier de la curţile acestora au fost zăvorite pentru fii poporului, pentru că nici bancherul jîdan, nici atheul proprietar, nici îmbogăţitul de război şi nici ciocoiul sperjur, nu vreau să ştie de Naşterea Mântuitorului, pentru că el a fulgerat: camăta, avariţia, trufia, ipocrizia, lăştatea, toate slăbiciunile şi toate păcatele!

Trântorii societăţei, plămădiţi din aluatul corupţiei, nu suferă Lumina şi Virtutea, Justiţia şi Libertatea: ei se îndeletnicesc a risipi mai mult aurul, stors din sângele săracului şi din măduva muncitorului, în plăceri care degradă şi ucide consecinţa, în joc de cărţi, în a sparge familiile, a falsifica adevărul, a petrece în orgii, decât a rezerva o mână de gologani pentru a dărui pe fi poporului, care de pe la miezul nopţei s'au sculat, pentru a repeta dulcea şi românească urare de „bună dimineaţa la moş ajun“.

Câţi copilaşi, care au calculat de o lună, a merge la aceste case, nu s'au întors de acolo cu mâhnirea 'n suflet, că nu i-au lăsat, sau nu au voit să le deschidă...

Câte case iarăşi sărmane, doritoare de a primi „bună dimineaţa la moş ajun“, unde biata femeie a muncitorului a lucrat la străini, pentru a dobândi preţul a câţiva covrigi, spre a nu lăsa nemulţumite inimele copilaşilor colindători?

Câte familii iarăşi de la alte case, şi acestea au fost cele mai multe nu a ascultat la vecina „bună dimineaţa la moş ajun“ şi pentru că nu a avut nici un ban, ne putând primi, suferind îndoita durere morală şi materială, s'au rugat lui Dumnezeu, spre a le curma zilele?

Ce timpuri frumoase au apucat bătrânii noştrii!...

Unde era familia săracă sau scăpătată să sufere la asemenea zile mari?

Dărnicia era în concurenţă cu avuţia şi abondenţă în care era ţara?

Boerii statornici în iubirea de bine şi pătrunşi de patriotismul cel mai curat, se îngrijeau de slugile şi supuşii lor ca părinte de copilaşii săi!...

Pe atunci românul era român. Filozofia morală era baza tuturor legilor, a tuturor întreprinderiior, a tuturor angajamentelor. Cuvântul: nici scris, nici legalizat, nici autentificat cu zeci de peceţii aplicate de judecători ci cuvântul simplu rostit de românul creştin, era cuvânt şi nimeni şi nimic nu făcea pe român să-şi calce cuvântul nici chiar înaintea sultanului.

Legile noastre copiate după legile altor popoare, care nu se aseamăna cu noi în nimic, instrucţia cea falşă a occidentului, educaţia cea falşă a şcoalei materialiste, moravurile molipsite şi scarbăde din suburbiile Parisului, luxul străinilor şi corupţia jîdanilor, în mai puţin de o jumătate secol, a schimbat cu totul fizionomia acestei ţări. Am progresat numai în forme şi reforme, una mai ridicolă decât alta şi toate numai a ne despuia poporul de averea sa, cât şi de virtuţile strămoşeşti, ca să'l pună în imposibilitate de a se mai putea lupta contra cotropitorilor şi împilatorilor săi.

Jidanul Dr. Haim Weizman, este răspunzător că a venit în țară ca să provoace prin atitudinea lui ostentativă, jidănească resentimentul Românilor, și să agite pe jidani.

Guvernul roâmn, al partidului național-liberal, este răspunzător, că din cauza alianței sale electorale cu jidanii, a permis să se producă această provocare jidănească ostentativă, fără nici un scop altul decât ca să vădească puterea jidanilor. Jidanii din Oradea-Mare sunt imediat și direct răspunzători de provocările lor dovedite.

Față de această întreită provocare, nesocotită, trebue să zicem:

Studențimea românească, provocată și atacată, și-a făcut datoria, apărându-și onoarea: care se confundă cu însăși onoarea și siguranța internă a nației românești.

S'au poate este cineva care ar fi voit ca studenții români să se întoarcă dela Oradea-Mare: bătuți de jidanii provocatori?

Căci tertium non datur.

Învățătura din urma rămâne aceasta:

„Numerus Clausus", este singura măsură capabilă să pună capăt acestor conflicte apărând viitorul culturii naționale românești: de care au dreptul și datoria să se intereseze studenții români.

A. C. Cuza.

Greva de 24 de ore a studenților din Capitală

Studenții din Capitală au declarat eri la ora 8 dim. o grevă demonstrativă de 24 ore, pentru eliberarea studenților nevinovați.

Deși dimneața s'au prezentat pe la fiecare facultate delegați dela centrului spre a îndemna pe studenți să nu participe la cursuri, totusi la unele acultăți s'au ținut cursuri parțiale cu mai puțini studenți.

La facultatea de teologie nu s'a ținut nici un curs.

La facultățile de științe s'au ținut cursuri numai două ore de dimineață; la medicină au fost cursuri parțiale ca și la litere și celelalte facultăți.

Președintele uniunii, dl. Lorin Popescu, a cerut dlui subsecretar de stat să pună în libertate pe studenții nevinovați, rămânând arestați numai cei 11 studenți, cari s'au dovedit vinovați și-au fost trimiș la Jilava.

Reprezentanții Uniunii studenților vor comunica și celorlalte centre studențești din țară hotărîrea de a declara azi dimineață greva demonstrativă de 24 ore, dacă nu sunt eliberați studenții nevinovați.

•

In audiența, pe care a avut-o o delegație de studenți la dl. subsecretar de stat Tătărescu, studenții au cerut liberarea colegilor lor arestați în cazarma Malmaison.

Parchetul militar a decis acțiune publică împotriva a 49 studenți, arestați cu prilejul desordinelor.

Doi au fost dați în judecată pentru ultraj, nouă pentru devastare, 33 pentru că au frânat trenul ce venea spre București și l-au condus singuri mai departe, fapt calificat ca turburarea ordinei publice și cinci socotiți capi ai grupului cari au îndemnat pe studenți, în ziua de 10 c., să facă manifestație la cazarma Malmaison.

Dintre studenții arestați se mai află deținuți 216. Dnii majori Pella, Hotineanu și Eug. Dumitrescu, comisari regali, sub conducerea dlui col. Carapancea, prim comisar regal, lucrează în permanență la triarea celor vinovați. După ce li se iau interogatorii, studenții sunt puși treptat în libertate.

ANCHETA CONTINUĂ LA IAȘI

Până aseară, autoritățile au continuat cercetările la cabinetul 2 instr. pentru identificarea acelora cari au spart geamuri la sinagogă și la magazine pe str. Păcurari.

Au fost ascultați dnii T. Fali, S. Aron, M. Marcovici, I. Herscovici, cari au dat lămurir asupra împrejurărilor în care au fost loviți în sinagogă.

Azi, au fost citați la cabinetul de instrucție mai multi studenți.

A ÎNCETAT GREVA DELA FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN IAȘI

Greva declarată eri la facultate de medicină, fiind considerată de studenți ca o grevă demonstrativă de 24 ore, a încetat.

Studenții medicinisti au repetat memoriul prin care cer modificarea regulamentului facultăți, (pe care îi consideră prea sever), reducerea taxei, îmbunătățiri la clinici și laboratoare, etc.

Astăzi cursurile s'au ținut în liniște.

D. rector Bogdan a cerut mai multor conducători ai studenților creștini, lămuriri cu privire la amestecul studenților ieșeni în evenimentele din Oradea, Cluj, etc.

Răspunsul delegației studențești este identic celor afirmate de recentul comunicat studențesc și anume că este neexactă afirmația că studenții ieșeni ar fi comis violențe.

Comunicatul studenților

Uniunea națională a studenților creștini din România a dat urmatorul comunicat:

„Față de știrile exagerate și pentru lămurirea opiniei publice asupra celor întâmplate la Oradea, ținem să dăm următoarele relațiuni:

Studenții au fost liniștiți atât timp cât nu au fost provocați. Astfel în cursul zilelor de Sâmbătă, 3 Decembrie și Duminica, 4 Decembrie nu s'a întâmplat nici un incident. Ceva mai mult: Duminică dimineață studenții, în număr de 5000, au manifestat în deplină ordine pe străzile Oradiei, fără să se dedea la cea mai mică dezordine. In cursul nopții spre Lum, studenții au circulat prin oraș, deasemeni fără de a se agita.

Aveam informații precise că agenții maghiari vor provoca dezordini. Fapt ce s'a și petrecut.

De Luni dimineață studenții au început să fie provocați și instigați.

Ungurii, cari doreau scandal, văzând că 4 zile studenții au fost liniștiți, au trecut direct la provocări.

Astfel Luni dim., conducerea congresului a fost înștiințată că numeroși studenți au fost provocați de evreo-maghiari prin mijloace multiple.

La ora 1 ziua, pe când se ducea la masă, un grup de studenta a fost atacat în strada Avram Iancu de măcelarii Friedman și Gutman cari au aruncat în studenți cu bucăți de fier și apă fiartă.

Sosind imediat la fața locului prefctul poliției și președintele Uniunii studenților, spiritele au fost temperate, promițându-li-se studenților satisfacție.

La ora 3 d. a, trei studenți intrând la hotel Park, proprietarul hotelului, Wayslovici, a lovit grav cu un pumnal. Studenții răniți sunt: Petre I. Diaconescu, Marin Radulian și Mitrea. Cel mai grav rănit e Diaconescu.

Rănitii au fost aduși la Cluj spre a fi internați în clinicile locale.

Intervenind conducătorii studenților, cu mare greutate au fost în parte liniștiți studenții cari voiau să ia cu asalt hotelul. In momentul când studenții se luptau cu Wayslovici a apărut un individ cu un topor în ajutorul agresorului.

Intrarea în hotel era plină de sângele curs din pieptul colegilor, ceeace mărea furia studenților.

In fața situației imposibile, președintele Uniunii a înștiințat telegrafic ministerul de interne că, date fiind provocările, nu-și mai poate lua răspunderea pentru menținerea ordinei.

Luni seara, pe la ora 10, pe când câțiva studenți treceau pe str. Regele Ferdinand, în dreptul casei cu nr. 14 li s'a aruncat de la etaj cu sticle. Printre studenții atacați aci a fost și Victor Ionescu dela Academia comercială din București, fostul președinte al Centrului.

In cursul nopții, studenții, sfătuiți de conducătorii lor, s'au liniștit, lucrurile intrând în normal.

Marți, 6 Decembrie provocările reîncep. De dimineață, în piața Mihai Viteazu, un grup de 20 evrei au insultat studenții. După amiazi studenții: Feier și Teodor Orlea au fost atacați cu un foc de revolver și loviți cu pietre în strada Vasile Alexandri.

Partea cea mai dureroasă și care a produs o enervare imposibil de diminuat a fost faptul că dl. general Papilica, care luase din mâna studenților un tricolor național, a preferat să-l arunce în râul Crișul repede decât să-l înapoieze studenților.

Că au fost agenți provocatori este lucru cert, deoarece au fost văzuți indivizi cu ciocane în buzunar cari se dădeau la sparger Zece din acestia au și fost arestați la poliție.

Toate aceste fapte, în afară de altele netrecute aci, au dus la deslănțuirea furtunii. Dar nu noi suntem vinovați. Noi am vrut ordine, dar n'am avut concursul populației spre a o menține.

Vina o poartă populația evreo-maghiară. Acesta este adevărul.

Președinte, *Lorin Popescu*".

Jidanii Jurați

Odată cu introducerea jîdanilor ca jurați la curțile cu juri, acuzații jidani care săvârșesc cele mai murdare și mai infame fapte sunt achitați.

Exemplu: în sesiunea din Noembrie a curței cu juri din Fălticeni, judecându-se procesul jidanului Strachman care atentase la pudoarea unei fetițe de 11 ani, a fost achitat de orice pedeapsă, fiind condamnat numai la 8000 lei, daune civile.

Dacă curtea cu juri, ar fi fost compusă numai din Români, bestia n'ar fi fost achitată, căci prin achitarea aceasta se încurajează fiii lui Iuda a-și bate joc până și de copii.

Ce bine, că în ținuturile noastre s'a desființat curtea cu juri, altcum și la noi toți jîdanii dela orașe ar proceda la fel ca cei din Fălticeni.

— „Eliminarea jîdanilor din domeniul culturei — e o problemă de existență pentru noi.

Elimenarea din domeniul culturei implică însă: eliminarea din domeniul economiei naționale, unde cultura își are rădăcinile ei." A. C. Cuza.

Despre pomărit în Banat

Inițiativa Camerei agricole din jud. Severin

Camera agricolă a jud. Severin, al cărei director e dl. Grec a luat dispoziția de a se ține seamă de conferințe sătenilor arătându-li-se mijloacele cele mai bune de cultura pământului și îngrijirea gospodăriei.

Și în ziua de 15 Dec. delegatul Camerei de agricultură din Lugoj, dl. V. Târziu, s'a dus în comuna Eșelnița și a ținut în fața unui număr mare de săteni, o frumoasă și sănătoasă prelegere despre pomărit.

Dl. Târziu fiind un adânc cunoscător în ale pomăritului și viticultului, a vorbit pe înțelesul tuturor — fiind el însuș sătean. A amintit, că atele de pe malul stâng al Dunării sunt unele dintre cele mai sărace din Banat fiindcă pământul are în el mult pietriș, care nu-i prielnic pentru plugărie, însă e bun pentru sădirea de pomi roditori și mai ales pentru viță de vie. Părțile acestea sunt înzestrate cu tot ce trebue ca pomăritul să poată lua avânt cât mai mare.

Pe de o parte pământul e prielnic, pe de altă parte cheltuielile ar fi foarte mici, fiind destul puieți la îndemână, ca să-i sădim, unde vom crede de cuviință. Avem destui arbori, așa numiții, pădureți, care nu dau niciun rod folositor omului. Dacă însă i-am altoi cu diferite altaloiuri alese, n-ar putea aduce un venit foarte mare, prin calitatea lor căutată.

Prelegerea aceasta a fost ținută nu numai teoretic, ci și practic, pentrucă toți cei de față au putut învăța cum se altoiește, se sădește, se curăță și fertilizează arborii, împotriva dușmanilor de tot felul.

Toți sătenii au urmărit acestе învățături practice cu multă bucurie și luare aminte, găsind că le sunt de cel mai mare folos pentru ridicarea stării lor, plină de lipsuri.

A doua zi dl. Târziu a trecut în com. Ogradena Veche, unde a vorbit tot despre pomărit și vierit, în fața altor numeroși agricultători, cari i-au mulțămit pentru folositoarele învățături.

Uriașele înarmări ale Americei

Washington, 15 (Rador). Dl. Wilbur, ministrul Marinei a prezentat Congresului programul noilor construcțiuni navale. Proiectul evaluează costul acestor construcțiuni la suma de 700 milioane dolari. Se vor construi în termen de cinli ani 25 crucișetoare ușoare, nouă torpiloare, 32 submarine și cinci vase pentru transportul avioanelor. Proiectul prevede că în cazul când se va convoca o conferință internațională pentru limitarea înarmărilor navale, președintele Statelor Unite poate autoriza suspendarea construcțiunilor.

Asasinatul misterios din Moscova

Din Moscova se anunță, că a fost găsit asasinat, împreună cu soția sa, comisarul Kalansek, șeful secțiunii secrete pe lângă comisariatul de interne.

Acest asasinat a provocat mare sensație la Moscova, Kalansek fiind cunoscut prin participarea sa activă la exterminarea familiei țariste. Kalansek a ocupat posturi importante în administrația sovietică. In ultimul timp a trecut în tabăra lui Trotky și spre a servi cauza opoziției a sustras dela comisariatul de interne documentele secrete privitoare la activitatea opoziției.

Asasinarea lui Kalansek este opera siguranței sovietice.

Pare câte odată, că poporul român amărat și torturat de nesfârșitele suferinți ce'l apasă, că se deșteaptă din letargia în care zace, dar rătăcit de minciunile atâtor șarlatani politici întreținuți cu banii jîdovilor, ametit de neajunsurile ce-l sfâșie în fie care zi, descurajat, lipsit de energie, care nu s'a silit nimeni ca să-i însufle, ne având credințe nici în legile care nu ocrotesc viținl și dreptatea cauzei sale, sărmanul popor de abia scoate mugetul de durere și cade ca omul bolnav de tifos, în ghiarele cămătarului jîdan, care i-a sechestrat boarfele din casă, în ale perceptorului, care i-a scos în vânzare căldarea că nu a plătit impozitele, etc.

Cum poate oare să mai existe datinele noastre strămoșești și să mai ureze „bună dimineața la moș ajun", sau plugușorul de ajunul anului nou, sărmanii copilași ai muncitorului, meseriașului sau micului funcționar, care înotând până'n genunchi prin noroi sau zăpadă, venind din bezna mahalalelor în spre centrul orașelor luminat și cu palate aurite?

Ale cui sunt oare aceste palate aurite prin ale căror geamuri de cristal se revarsă valuri de lumină și în saloanele cărora brazii crescuți ca și'n pădure, șed încărcați cu tot felul de bunătăți și jucării scumpe?

Tot centrul orașelor cu mândrele case și palate aurite, aparțin tuturor străinilor furișați în țara noastră prin protecția politicianilor perosi și jîdovilor spioni și trădători, care pe nimic au fost cumpărate de la bieții noștrii creștini, în timpul războiului și după război. Către aceste mândre case și palate, ca fluturașii atrași de lumină, s'au îndreptat sărmanii noștrii copilași, dar porțile lor au fost zăvorite, iar valurile de lumină ce svârleau prin ferestre și bogăția pomului de Crăciun, era ca o sfidare a poporului român creștin, care nu mai are dreptul la sărbătorirea Celui Născut în iesle, fiind numai robi la adunarea aurului lor diabolic, iar bieții copilași, vineți de frig, cu piciorușele afară din ghete și cu o bucățică de scorță pe spinare, privesc aiuriți prin ferestre la pomul de crăciun încărcat cu jucării și în jurul căruia la căldură și în strae scumpe stau adunate vesele, jîdoafcele și cu maramoii lor.

Lăcrămi mari și inconștiente li se scurg din ochișori, la vederea atâtor frumusețî, cumpărate din sudoarea părinților lor și cu dăsăguța goală și mai mult morți de frig, își iau triști drumul spre casă, unde pe coltul unui pătuț de lemn, ca și un câine, se fac colac de frig, adormind și visând la mândrul pom de Crăciun din casele jîdovilor.

Și câți oare dintre ei în loc să se întoarcă acasă cu câtiva covrigi sau gologani, cu care să-și poată cumpăra un caet sau o carte, se întorc cu o răceală grozavă care în câteva zile îi conduc la lăcașul de unde nu se mai întorc nici odată.

ANUL NOU SE APROPIE!..

Ciocoi degradați, îmbogățiți de război cu inima și sufletul negru, gândiți-vă că sunteți creștini și că averile pământești sunt trecătoare. Deschideți larg porțile voastre și lăsați să între copilașii săraci, căci și voi aveți copii.

In curând veți auzi clopotele Eclesiei creștine, corul miriadelor de martiri, întreaga creștinătate a secolilor, va anunța cu pompă împărătească că s'a născut Mântuitorul și odată cu El v'a învia și conștiința națională a poporului român...

Poporul român este creștin și prin Cristianism a trăit atâtea secole și tot prin Christianism își va realiza visul: ROMÂNIA A ROMÂNILOR.

Dr. Victor Petheu, Căp. invalid

Ploești.

—=xox=—

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In ajutorul elementului românesc

Cuvântarea d-lui deputat A. Brudariu, rostită zilele trecute în Parlament

Domnilor Deputaţi,

Chestiunea pe care voi pune-o în atenţiunea Domniilor Voastre, rugând pe d-l Ministru de Agricultură să-mi răspundă la întrebările pe care le voiu formula, este tragica situaţiune a refugiaţilor din Iugoslavia, a românilor de pe valea Timocului precum şi a refugiaţilor din Ungaria, veniţi astăzi sub aripa ocrotitoare a Patriei lor scumpe.

Pentru a da o icoană mai fidelă a suferinţelor pe care le îndură şi a mizeriei în care se zbat, voi da glas câtorva fragmente din plângerile pe care le adresează guvernului prin petiţiunile alăturate.

„Ne-am părăsit vatra dela moşi strămoşii noştri şi venind din anul 1922 la limba maicei noastre cea dulce în România-Mare, ne-au luat astăzi pământul înapoi şi am rămas săraci şi prăpădiţi de ne cerşesc copii, căci nevenind aprobarea dela Minister D-l Agronom ne-a luat pămnâtul“.

„Aşa noi nişte sărmani cari nu avem unde ne pleca capul să fim lăsaţi pe drumuri?“.

Domnilor Deputaţi,

In altă plângere în care pomenesc numele unui fost deputat din trecuta guvernare care le-a luat câte o mie de lei de jugher fără să le facă nimic, refugiaţii români se tânguesc astfel:

„Dela 1924 până în prezent tot alergăm pe unde numai auzim, că doară ne-or putea ajuta ca să putem primi şi noi pământ.

„Trist că dela anul 1924 şi până în prezent nu am mai putut afla locul unde să ne ajute şi nouă şi suntem împrăştiaţi în tote judeţul fără căpătâi — ca vai de noi“.

Aceştia sunt refugiaţii din Ungaria stabiliţi în judeţul Arad în urul comunei Pecica şi Iratoşul-Mare.

Pentru a oglindi situaţiunea refugiaţilor din Jugoslavia din comunele Seleuş, Simianaş şi Nicolintul-Mare, cari au venit la limba dulce a Patriei mame, stabilindu-se în comunele Jadani şi Săceni din Judeţul Timiş-Torontal, aceştia termină astfel cererea lor către guvern:

„Azi cutreerăm ţara fără nici un căpătâi ca vai de noi, ba unii cu familii mari azi, mâine numai au ce mânca. Trist şi dureros, acum vine iarna anului 1927 pe capul nenorocitelor familii întristate de viitor“.

Şi acum — Domnilor Deputaţi — dupăce am făcut să răsune durerea aceasta vie şi continuă a fraţilor noştri, alungaţi de un regim sălbatec, rog pe Domnul Ministru de Agricultură să-mi spuie dacă are cunoştinţă că acum 2 săptămâni în timp ce coloniştii erau deposedaţi şi azvârliţi pe drumuri în codri sau la drumul mare, de pe loturile lor, — în timp ce refugiaţii români din Iugoslavia cerşesc din poartă în pooartă fără nici o ingrijire părintească, şi alungaţi de nişte fraţi vitregi, — terenurile coloniştilor, pământul ce se cuvine refugiaţilor români şi loturile îndreptăţiţilor din comuna Partoş judeţul Timiş-Torontal, au fost date în arendă pe timp de 10 ani cu un preţ derizoriu, latifundiarului Conte Karácsonyi din Banloc, lângă frontieră.

Ştie Domnul Ministru, că acestui Conte Karácsonyi i s'a mai lăsat încă aproape 2000 de jughere pământ arabil şi mari întinderi de păduri? Terenul care i-se arendează astăzi i l'am expropriat eu însumi pe când eram judecător la Timişoara, ca făcând parte dintr'un complex de 1600 jughere pe care voia să le sustragă dela expropriere vânzându-le în loturi mici cu ocazia rectificărei frontierei.

Astăzi cu surprindere constat, că manoperile cari nu i-au reuşit atunci faţă de o comisiuen de judecători din care făceam parte şi de un modest dar cinstit agronom, reuşesc astăzi cu succes faţă de criteriile cel puţin bizare ale Casei Centrale ale Improprietăririlor.

Ştie domnul Ministru de Agricultură motivul pentru care Contelui Bánfy din judeţul Cojocna i s'a dat în schimb pe nişte terenuri inferioare, 294 jughere pământ de calitatea I, din Murani şi încă 200 de jughere la Vizejdia, furându-se pământul îndreptăţiţilor din Vizejdia cari îşi iau lumea în cap şi vor să emigreze?

Ştie domnul Ministru că lui Kálmán Farcaş (jidanul N. R). i s'a dat la Urseni un lot demonstrativ de 50 jughere în timp ce se refuză pământul specialiştilor români şi că tot lui Kálmán Farcaş, Comitetul Agrar este gata să-i aprobe un schimb în judeţul nostru la Medveş în condiţiuni dăunătoare pentru Stat?

Ar putea domnul Ministru de Agricultură să afle pentru ce s'a dat lui Tischler Moriţ (un jidan bine cunoscut N.R.), în schimbul unui gol de munte la Deva, 288 de jughere pământ negru şi bun la Cenadul-Mare lângă frontieră?

Socoate Domniasa că interesul nostru naţional la graniţa de vest este să facem o centură de apărare cu Contele Bánfy şi Contele Kárácsonyi?

Crede Domniasa că Kálmán Farcaş şi Moriţ Tischler vor fi zidul nostru de rezistenţă la graniţa de vest când raporturile politice cu vecinii noştri se vor schimba?

In vederea desvoltărei unei interpelări, rog pe domnul Ministru de Agricultură să mi se pue la dispoziţie un tablou de toate schimbările de teren ce s'au făcut în judeţul Timiş-Torontal, care să cuprindă numele persoanelor, profesiunea lor, întinderile de teren oferite, precum şi cele primite în scimb.

Deasemenea rog pe domnul Ministru să ordone a se întocmi un tablou despre numele şi profesiunea tuturor persoanelor cari în ultimii 5 ani s'au înfruptat din arendarea celor 23.000 de jughere rezerva de Stat, a celor 12.000 de jughere teren disponibil, şi a celor 50 de loturi demonstrative din judeţul Timiş-Torontal întrucât snut informat că pe lângă mulţi inspectori din Casa Centrală de Improprietărire cari au arendat prin interpuşi pământurile ce s'au cuvenit îndreptăţiţilor, mai sunt şi o bandă de samsari cari n'au nimic comun cu satul şi cari n'au pus mâna în viaţa lor pe un plug.

Pentru a îndepărta ceaţa de pe ochii celor care nu vor să vadă şi pentru a scoate bumbacul din urechile surzilor, cari n'aud vaetele coloniştilor, plângerile refugiaţilor şi murmurul care va deveni revoltă a îndreptăţiţilor, socot că este nevoie de o clarificare şi de o epuraţie.

Căci noi nu ne putem face complici prin tăcere cu cioclii şi corbii reformei agrare.

Adrian Brudariu
Deputat de Timiş-Torontal

Nici un ac dela jidan!

Brudariu Adrian
advocat
anunţă pe clienţii săi că dela 1 Decembrie 1927 **a mutat biroul său de avocatură în Palatul Löffler C.** (Timişoara-Cetate, Bulevardul Regele Ferdinand No. 6).
Telefon 2-70. 2-4

Rolul colonizării în Banat şi problema împroprietăririlor

şi felul cum sunt făcute, deşi strâns legate de viitorul economiei naţionale, sunt áduse — şi ajunse la cea mai grea răspântie de cei puşi să le înfăptuiască.

Nu mai le fac descrierea, pentru că, sunt aşa de bine cunoscute de toată lumea! Am ajuns, la maxim-ul greşelilor de neiertat a celor ce — cu uşurinţă lipsită de răspundere! nesocotesc, tot ce ar trebui să le fie mai scump şi sfânt...

S'a aflat un bun şi inimos Român — cu suflet mare — îndemnat parcă de bunul Dumnezeu, Marele şi Sfântul protector al neamului Românesc, care cu toată curăţenia sufletească, să scoată la lumina şi cunoştinţa celor mari, fără considerarea împrejurărilor sau a situaţiei politice de parlamentar al Banatului, călăuzit numai de convingerea curată, şi prin curajul plin de demnitate al opiniei sale, îşi face înalta datorie, de a lua apărarea naţiunei nedreptăţită, şi cată să cheme la simţul datoriei, pe cei ce'l nesocotesc — pare se cu toată voia!

Cât de dureros... şi real adevăr desvălue arătările d-sale!.... **Rămâi mut de durere când vezi!... Stai neputincios când cauţi!... Priveşti... împietrit când vezi!** Multele... şi nesfârşitele rele ce plutesc peste sufletele bunilor, muncitorilor cuminţi, şi răbdătorilor plugari Români. Cu ce cuvinte sau fapte? vor putea răspunde cei indicaţi, acestui atât de profund simţit sentiment românesc?

Cum s'au făcut colonizările şi împroprietăririle! şi — cum au procedat şi înteleg să procedeze organele de aplicare a Casei Centrale a Împroprietăririi şi Cadastrului; sunt destul de cunoscute Nu numai de noi! dar, nu ne face cinste s'o spunem... şi! de ultimul trecător străin, care îşi poate permite nejenat să facă reflexiunile sale asupra sistemului întrebuinţat şi practicat, ca şi asupra sentimentelor de care sunt călăuziţi cei cari! în trecerea pompoasă a automobilului vin pe aci... numai ca să umple satele de nourii din praful lăsat în urmă-le! în trecerea lor măreaţă şi plină de fast Domnesc... în care pozează trimişii ca să facă dreptatea şi cercetările nedreptăţilor.

Zilnic! ies la lumină dureroase nedreptăţi, comise tocmai de acei! cărora — le este încredinţată lecuirea lor.

Domnule Deputat, bunule Român şi suflet mare, conştient de misiunea şi menirea ce ai, fără a te mai gândi la scaunul parlamentar de viitor — continuă a fi apărătorul marei opere de înalt interes naţional. Continuă a chema la simţul datoriei — pe cei ce nu înteleg să'l cunoască — sau poate nu vor să'l cunoască, şi! fi încredinţat şi mândru — că aceasta este — şi va fi, cea mai frumoasă şi mare — datorie naţională, şi, — politică demnă ce vei fi făcut pentru binele obştesc, ca reprezentant al naţiunei, de care, cu bună dreptate eşti vrednic.

Asemenea parlamentari sunt trebuincioşi Ţărei — şi nouă, cari să ajute la ridicarea şi consolidarea socială şi economică a săteanului şi muncitorului cinstit — de pământ, cari — reprezintă baza şi stâlpul de sprijin sănătos şi puternic al neamului.

Se face atâta risipă de energii în jurul postului politic! de reclamă. Nouă — Ţărei i trebuesc fapte — nu reclame de biurou. Nu se gândeşte nimeni a se opri la ceeace este de cel mai înalt interes naţional — Consolidarea naţională a Românismului, acolo unde împrejurările o pretind.

Interveniţi cu dreptul — ce vă conferă calitatea ce aveţi, atrageţi atenţiunea şi rugaţi pe cei — ce deţin puterea superioară ca să vă asculte, şi să înteleagă această imeprioasă şi indiscutabilă cerinţă naţională .

S'au înfiinţat şi creeat atâtea... servicii speciale anexe ale Ministerului Agriculturei şi Domeniilor, în scopul de a se înlesni cât mai mult opera reformei agrare. Au luat fiinţă: Casa Centrală a Improprietăririrei cu atâtea... Direcţiuni Generale, — simple, — sub direcţiuni, Inspectorate etc. Asemenea... Direcţiunea Generală a Cadastrului cu tot aşa un vast labirint de nesfârşite Direcţiuni, sub-direcţiuni, Inspectorate etc. etc. Apoi! numeroasele Direcţiuni de Studii!? de Indrumări sociale ale Ministerului Agriculturei. Scopul? — Dar activitatea şi rezultatul? ce bună dovadă ne poate arăta! O vedem.

In toate aceste instituţiuni şi — vaste Direcţiuni, sunt numiţi aleşii a fi conducători,, împuterniciţi — ca în numele statului să înfăptuiască înalta operă de interes naţional, care se chiamă „Reforma Agrară“.

Să exproprieze fără părtinire, şi să împroprietărească aşisderea, pe cei îndreptăţiţi. — Pe Eroii de ieri — apărătorii hotarelor şi colaboratorii la înfăptuirea idealului naţional, la întregirea României Mari, la desrobirea neamului — de sub jugul secular al cotropitorilor.

Cum sunt înţelese aceste opere de înţeles general! cum sunt aplicate — şi cum sunt soluţionate..! o vedem şi simţim cu destul regret şi durere sufletească — sunt — în paguba noastră

Ne-am luptat — am jertfit tot — ce ne-a fost mai preţios... am făcut sublimul şi eroicul sacrificiu sfânt... al sângelui, apărându-ne petecuţul de Ţărişoară rămasă din cutropiri — şi cu toate puterile unite, şi nădejdea într' un singur gând — în ajutorul Domnului, — am răuşit — a ne libera sfântul nostru pământ strămoşesc.

Astăzi — din mila Domnului, avem România Mare... Şi! în loc de ea ne putea bucura de putinţa a munci, şi colabora cu toate puterile economiceşte la împuternicirea şi înstărirea ei suntem priviţi şi trataţi — Nu ca cetăţenii eroi fii ai ţărei noastre — ci ca nişte toleraţi prin graţia extremei bunătăţi biurocratice.

Facem cereri, petiţiuni cu timbre pe ele către instituţiunile de mai sus, arătând nevoile noastre. Rugăm să fie ascultate, luate în seamă şi cu dreptate legală satisfăcute. Cerem să ni se dea pământul Românesc — nouă Românilor colaboratorii eroi de ieri — şi — apărătorii şi păstrătorii hotarelor de mâine. Il cerem, ca să-l muncim şi să înbogăţim Ţara noastră care aşa de multe nevoi are. Să ne asigurăm şi noi existenţa de viitor, putând astfel fi puternice santinele veghetoar ale Românismului, la hotarele care o reclamă.

Şi tristul şi durerosul adevăr este! — că cererile noastre, cu toate timbrele puse pe ele, plătite cu bani munciţi cu sudori, şi de multe ori reprezentând o parte din pâinea zilnică! — sunt privite şi tratate ca cum s'ar cere o milă sau pomană!.. nu se obosesc domnii... puşi în acest scop în scaun, măcar să răspundă un răspuns vrednic şi cumpătat. Parcă, e mai mică răspunderea tăcerei.

Unui Mozeş, Farcaş, Polit şi alţii de acest neam! despre cari — la timp, un ziar din Capitală prin vrednicii lui colabortori, a vorbit multe — şi a arătat şi mai multe... cari — din consideraţiuni de ordin personal al celor învestiţi cu puterea executori a împroprietăririrei pe lângă abuzurile condamnabile săvârşite — au mai făcut şi marele păcat, vânzându-şi! fără teama răspunderei, neamul şi conştinţa... unor... nevrednici, a mânca pita Românească.

In numele Agricultorilor Bănăţeni muncitori cinstiţi, cuminţi şi harnici, — a apărătorilor de mâine — şi viitor ai hotarelor pământului strămoşesc — a tineretului care sufere şi descreşte — a marei cauze naţionale, — şi — a refacerei şi împuternicirei stărei morale, sociale, şi materiale — faceţi domnule Deputat — ca graiul Domniei-voastre să reprezinte înţeles ecoul dureros al câmpiilor oropsite şi înstrăinate prin păcătuirea, greşelele şi neştinţa sau chiar rea credinţa săvârşită.

Puneţi bunele Dv: sentimente loiale în serviciul acestei mari cauze.

Ajutaţi şi contribuiţi domnule Deputat, la înfăptuirea acestor sfinte datorii naţionale. — Vă vom privi cu recunoştinţa cuvenită unui adevărat bun şi vrednic fiu al ţărei sale de eroi.

Apărător demn şi drept — şi cu conştinţa ridicată cu multă mândrie — d'asupra ori cărei consideraţiuni.

Bateţi... Dv. în numele nostru — poate ni se va deschide calea cea bună.

Moş Pătru-Grăniceru

Congresul Studenţilor

Intenţii şi urmări

Anul acesta Congresul avea o menire precisă şi s'a terminat cu un fapt semnificativ.

In urma unor neînţelegeri produse în sânul conducătorilor mişcării antisemite, studenţimea care a gravitat în jurul lor, trebuia să-şi fixeze o atitudine precisă. Se miră mulţi şi se întreabă ca ce?

Dacă studentul, în fiecare an la 10 Decembrie, înoeşte jurământul că va lupta pentru dezideratele sale, îl interesează de aproape mişcarea naţională antisemită. Este iseparabil de ea, atât timp cât moţiunile ce şi-au menţinut dezideratele au fost pornite din sinceritate şi conştienţă.

Neînţelegerile ivite l'au trimis la o răspântie de unde trebuia sau să-şi aleagă un drum, determinat de legăturile ce le avea cu conducătorii antisemitismului politic, sau să stea pe loc.

Nu era bine, pentrucă deziderate nu au fost lansate pe piaţă pentru a rămâne pururea o jalbă la cei mari, ci trebuia luptat ca ele să devie realitate salutară. Toţi simţiau aceasta, toţi doreau situaţii mai bune şi deşi pătrunşi de acelaş ideal, stăteau faţă în faţă. Studenţimea, totuşi trebuie să fie una şi aceiaş pavăză a naţionalismului.

In congres, Centrele Studenţeşti, aveau puncte de vedere deosebite în ce priveşte politica, lucru arătat anticipat de către Consilieri la Uniune şi au sfârşit prin a cere reunirea forţelor antisemite, natural în limita posibilităţilor. Astfel studenţimea a rămas întreagă cu o unitate de vederi ce dă impuls mişcărei şi ridică puterea pe care o reprezintă în Statul nostru, unde politicianismul putred neglijează interesele mari ale naţiei.

Rapoarte bine pregătite şi mult desbătute au ridicat nivelul Congresului, astfel încât studenţimea a probat că mişcarea naţională nu împiedecă învăţătura.

Ţinut pentru a doua oară cu participanţi mai mulţi ca la Iaşi, congresul dela Oradea a avertizat din nou partidele politice.

Acuză opoziţia că studenţii s'au dat bine cu guvernul ba prin dl. Stelian Popescu, ba prin dl. Tătărăscu. Guvernul are acelaş cântec vizând pe Chemarişti.

Domnilor Politiceani, nu vă speriaţi nici unii, nici alţii, căci nu s'a găsit nimeni din cei 5000 studenţi, care să vă i-a apărarea

în fața atacurilor ce vi 'sau adus prin absolut toate rapoartele prezentate și aprobate prin aplauzele întregei asistențe.

Studenții, în independența lor, au reînoit cererile lor, dar au ținut de data aceasta să afirme hotărît că nu speră ca ele să fie soluționate favorabil decât atunci când noi vom conduce destinele neamului.

S'a cerut din nou numerus clausus. Era să nu mai facem, pentru a nu mai pune acest sfânt desiderat în dependență de acei ce pactează cu jidanii în alegeri și cari se laudă de a fi scos pe dl. Prof. A. C. Cuza din învățământ.

S'a fixat orientarea politică, punând la indek partidele jidovești, adică toate; s'a arătat greselele lor și s'a tras linia de conduită în continuarea căci ce au urmat-o foștii studenți, ca studenți, la 1907.

Cu inima sfâșiată de durere s'a expus starea jalnică a românilor oprimați, dar cu rigoarea ce nu caracterizează și cu entuziasmul perpetuu al studențimei, Victor Medrea dela Cluj a avertizat pe ridicolii don-quischoți ai Budapestei, cari își închipuesc că vor mai putea stăpâne ne'odată un petec din Ardeal, că studențimea română atunci când țara va cere, va ști să moară pe câmpul de onoare. A jurat în fața Regelui întregitor de neam și a dat până acum de multe ori dovada că nu-și calcă jurământul.

Și acest congres impresionabil prin unitatea de simțire românească cât și prin numărul considerabil de participanți s'a sfâșit printr'un exemplu de ce urmează a savârși națiunea întreaga atunci când provocările și subjugarea, protesată de românii înstrăinați, vor atinge culmea.

Studenții la Oradia nu voiau să savârsească fapte care este azi atât de mult discutată și care a surescitat poftele de inchiziție ale unui guvern paralitic.

Din două motive:

Mai întâi studenții stiau prea bine căci și fuseseră avertizați că prin aceasta s'ar face jocul.

Guvernului care simte nevoia unei diversiuni, pentru a-și menține situația. Și slavă domnului studenții numai liberali nu sunt, când în congres s'a atăcat cu atata vehemență. Apoi nu aveau nevoie de a produce turburări în momentul când congresul era deschis, pentru ca autoritățile să poată avea motiv de a-l interzice.

Dar studențimea are în față un singur dușman, cum a zis Corneliu Codianu, pe al neamului. In special el este jidanul și dacă acești paraziți cari numai binele nu ni-l doresc, mai ales la Oradia, provoacă nu se putea opri o massă enormă de a-l sancționa.

Intr'un armistițiu, dacă inamicul trage îi răspunzi, fără a avea răspunderea nerespectărei convenției.

Noi ne-am impus acest armistițiu și am fost provocați prin multiplele invective. Și atacuri ce zilnia ne erau adresate.

Cine își poate închipui că studențimea putea să reziste până a fi batjocorită chiar de către acei contra cărora luptă.

Jigniți și prin fapta reprobabilă a generalului Paplica, care justabil a mâncat prea mult papricaș și care pentru studențime este generalul fără nume, cunoscând antecedentele jidanilor din Oradia înainte și în timpul războiului, explozia era inevitabilă.

Știe o lume întreaga, cu atât mai mult țara, că studențimea e antisemită. De ce jidanii nu au evitat. Pentru a avea cu ce să se plângă prin Aponyi a Liga Națiunilor.

Noi nu cunoaștem afară de Dumnezeu altă putere decât a noastră în treburile ce ne privesc pe noi, națiunea română este astăzi stapână pe destinele ei. Dar nu putem admite tocmai ungurilor de a se plânge de cele petrecute la Oradia atunci când ei au întrodus numerus-clausus, când jidanii au fost impușcați în Universități și pe străzi. Nu ne speriem de petecul de țară a urmașilor lui Atila și revendicărilor lor le răspundem răspicat: România va fi a Românilor!

Astăzi în Europa, o țară este mai respectată după cum știe să-și apere drepturile ei. Exemple cât lumea dela fundarea Ligei Națiunilor. Noi totdeauna ne-am considerat vasali acestei adunări neputincioase, după cum chiar dl. Duca a declarat în trecutul parlament liberal.

Am tratat cu mănuși pe provocatori, pentru ca astăzi Ungurii să se poată lăuda că în curând vor relua „teritorile ocupate".

Noi generația tânăra nu ne temem de ei, de nimeni și le vom proba.

Astfel cele petrecute la Oradia și în alte Centre constitue nu răspuns și nu avertisment. Un răspuns acelor ce ne provoacă când știu prea bine că le suntem dușmani.

Un avertisment națiuni și lor, că studențimea unită în simțiminte va ști să-și facă datoria atunci când va ocupa locurile politicianilor de azi.

Ion Fotiare.

Recunoștință jidovească

Tinerii Abraham Kan, de 17 ani și Moritz Klein, de 20 ani, au rănit grav pe d-na Ana Goldștein, din calea Rahovei 35, au furat neînsemnata sumă de 1300 lei și apoi au fugit.

D-na Goldștein, o bătrână de 62 ani, ocupa singură două camere în imobilul din calea Rahovei 35. Fiind însă săracă, subînchiria una din camere.

Acum câteva zile au venit tinerii Abraham Kan și Moritz Klein și au închiriat camera, spunând că sunt în serviciul fabricei de tricotaje „Texo", din str. Sabinelor 6, fapt riguros exact.

Bătrâna, cu o dragoste de mamă, îi îngrijea, le gătea, le spăla, rufele și făcea tot posibilul să le facă plăcută șederea la ea, mai ales că nu erau din Capitală. Ei sunt din Rădăuți (Bucovina) și n'au mai fost prin București.

De două zile însă tinerii nu s'au mai dus la serviciu, întrucât nu câștigau atâta cât au crezut la început. Salariul abia le ajungea să trăiască de azi pe mâine.

Spre a nu muri de foame prin București, s'au hotărît să plece la Rădăuți, dar n'aveau bani pentru drum.

Atunci și-au pus în gând să asasineze pe bătrâna lor gazdă, să-i fure banii și să plece acasă.

Zis și făcut.

Ei au plecat în oraș și s'au înapoiat la ora 11 și jumătate. Bătrâna Goldștein stătea tocmai la masă.

Văzându-i intrând, ea s'a sculat dela masă spre a-i întâmpina.

In acest moment Abraham Kan s'a repezit, pe neașteptate la neputincioasa bătrână și a strâns-o de gât, zugrumând-o.

Tovarășul său Moritz Klein a luat o bucată de lemn de lângă sobă și a început să o lovească, fără milă în cap, în piept și peste mâini.

Sleită de puteri, nenorocita a căzut pe dușumele în nesimțire. Sângele îi curgea șiroae din rănile dela cap.

Crezând că au omorît-o, criminalii au ridicat-o de jos și au împins-o sub pat.

După săvârșirea odioasei lor fapte, au cotrobăit prin dulapuri și au furat, dintr'un sertar, toată averea bătrânei: 1300 lei.

Criminalii au părăsit apoi casa, având grija să închidă ușa, pe din afară, cu un lacăt, așa cum obicinuia bătrâna când pleca în oraș

Criminalii au plecat apoi în oraș.

Pe la ora 1 și jum. d-na Goldștein și-a revenit în simțiri și eșind de sub pat, s'a târât până la ușă și a început să dea cu pumnii și să țipe după ajutor.

Vecinii alarmați de strigătele desperate ale victimei, au sărit în ajutorul ei, crezând la început că i-a venit rău.

Văzând însă ușa închisă, pe din afară, cu lacătul, au forțat-o și au pătruns înăuntru.

Nenorocita era plină de sânge. Fața, mâinile și hainele îi erau roșii.

Până să se aducă o trăsură, bătrâna a povestit celor de față pățania.

Ea a fost transportată la spitalul Brâncovenesc.

Intre timp s'a avizat poliția. La fața locului au venit d-nii general Nicoleanu, prefectul poliției, inspectori Gustav și Diamantescu, comisari Ponova și Rizeanu, cari au făcut ancheta.

Știindu-se cine sunt criminalii, s'a făcut imediat o percheziție în camera lor, unde s'au găsit cuferele și actele lor de identitate.

In jurul locuinței s'au postat agenți, iar sergentul din post, care cunostea d-n văzute pe criminali, a primit ordin să nu se miște din fața casei, întrucât polițiștii erau siguri că criminalii se vor înapoia spre a-și ridica bagajele, căci nici prin gând nu le trecea că victima nu era moartă și că fapta lor a fost descoperită.

De aici polițiștii au plecat la spital, spre a interoga pe d-na Goldștein.

Starea ei este foarte gravă Ea are baza craniului fracturată și răni grave la piept.

Cu o voce stinsă, nenorocita a început să povestească cele ce s'au petrecut. Inainte însă de a termina, a avut o puternică e-moragie pe gură și a lesinat.

Medicii n'au nici o speranță de salvare.

Polițiștii nu s'au înșelat. Pe la 6 seara cei doi criminali au venit la locuința lor, spre a-și ridica cuferele. Când au voit să deschidă ușa, sergentul din post care i-a văzut încă de departe i-a arestat, dându-i pe mâna agenților postați în curte.

Aduși la poliție, ei au făcut mărturisiri complete.

Criminalii au înfățișarea de copii. Moritz Klein e mic și slab; pare că are numai 15 ani; celalt e mai înalt. Amb.i sunt bine îmbrăcați. Pe haine și lingerie aveau pete de sânge.

De ce au săvârșit crima?

— „Voiam să plecăm acasă și n'aveam bani, căci aici nu puteam câștiga cu ce să trăim".

Ei au venit în București la 1 Decembrie și mai înainte au fost în serviciu în Piatra Neamț.

Părinții lor sunt oameni destul de bine situați.

AVIZ

Aducem la cunoștința on. Public, că în ziua de 24 Decemvrie a. c. în seara ajunului de Crăciun ultimele tramvaie vor pleca la orele 20 dela opririle finale din cartierul Fabric.

Redacția și Administrația gazetei s'a mutat în Cetate, str. M. Eminescu No. 5. Rugăm pe onoranții abonați să binevoiască a achita abonamentul, măcar numai o rată, cât mai grabnic, spre a ne ajutora la enormele sarcini ce le purtăm cu editarea ziarului.

INFORMAȚIUNI

De Sf. Sărbători ale Crăciunului urăm tuturor cetitorilor și prietenilor noștrii petrecere frumoasă.

Redacția și Adm.

Redacția noastră pentru Lugoj se află în Str. Impăratul Traian No. 9 sub conducerea d-lui Dănilă P. Asandi, ziarist, care este autorizat a încasa abonamente etc. în numele nostru, eliberând chitanțe valabile cu iscălitura domniei sale. Onoranții abonați din județul Severin sunt rugați a se adresa în ori ce chestiune referitoare la gazetă, la redacția noastră din Lugoj, sub adresa de mai sus.

„Tineretul L. A. N. C.". In București a luat ființă „Tineretul L. A. N. C." de sub presidența d-lui Prof. A. C. Cuza. Această organizație a foștilor studenți este condusă de cei cinci, vechi stegari ai doctrinei naționaliste, astăzi membri în Marele Consiliu L. A. N. C: d-nii dr. G. Enescu, Ioan Popescu-Mozăceni, Ioan Delateișani, N. Mucichescu-Tunari, Luca Bughianu. Li urăm izbândă!

Dela Redacția. Mulțumim tuturor prietenilor cari au binevoit a ne trimite informațiuni dela sate și rugăm pe onoranții nostrii colaboratori, ca pe viitor să nu ne mai trimită poezii, fiindcă nu le putem publica. Nea-u sosit cu sutele, deci, pentru a nu supăra pe nimeni, am fost constrânși a ne hotărâ să nu mai publicăm deloc poezii.

Mussoloni pentru un bloc al latinității. Intr'un interview acordat ziarului „Depeche Tunisienne", d. Mussolini a declarat, între altele: „Avem datoria să înlesnim crearea unui bloc latin, care să lucreze la consolidarea păcii mondiale. Francezii și italienii nu s'au certat niciodată, pentrucă sunt frați între cari există strânse legături de dragoste latină".

Procesul de specula a lui M. Latter. D-l Mișu Popescu, cunoscutul și simpaticul profesor dela liceul local, a dat în judecată pe M. Latter, fabricant de cărămidă, pentru specula. Tribunalul timișorean prezidat de d-l Hermann a achitat pe Latter. In urma apelului făcut de d-l profesor M. Popescu, Crutea de Casație a anulat sentința tribunalului, aflând pe Latter vinovat de specula și a dispus ca procesul să se judece din nou. Tribunalul va judeca acest proces în ziua de 14 Ianuarie, sub prezidentia d-lui Atanasiu. Vom reveni!

Zăpadă și ger în Banat. In ziua de 18 și 19 l. c. a căzut un strat gros de zăpadă asupra Banatului. Termometrul a arătat 26 grade sub zero, la Lugoj.

Fete împușcate la Canton fiindcă aveau părul tuns. Din Canton se anunță că s'a stabilit acum că revolta comunistă a fost organizată și condusă de un consiliu revoluționar, lucrând sub ordinele lui Polivalinski, consulul general al Sovietelor. Soldații chinezi au împucat eri pe străzile orașului 20 de fete și femei care purtau părul tuns, aceasta considerându-se -n China ca un simbol al emancipării.

Condamnarea unui architect. Architectul Laurențiu Fried din Lugoj a fost dat în judecată pentru lesiuni corporale grave, de către 4 muncitoare dela „Moara textilă" din localitate cu cari s'a prăbușit o schelă construită defectuos de către numitul. Tribunalul a condamnat pe pârât la 10.000 lei amendă și la suportarea speselor ivite în proces în sumă de 20.000 lei. D. Procuror M. Anastasescu a făcut apel, cerând să i se retragă și diploma acestui architect.

Oravița mulțumește pompierilor din Timișoara. Primăria orașului Oravița, a trimis o adresă de mulțumire, către Comandantul Pompierilor orașului Timișoara pentru eroica muncă depusă cu ocazia localizării marelui incendiu din acel oraș. Echipa timișoreană, condusă de comandantul ei. d-l L. Biște, a sosit la Oravița, cu un tren special. Cu această ocazie, d-l Biște a dat deplină dovadă că este apt pentru importantul serviciu, ce'l ocupă.

Comandantul garnizoanei Oravița a trimis și el, o adresă de mulțumire pentru ajutorul primit. Cu bucurie și satisfacție înregistrăm cele de mai sus, fiindcă acum câteva luni, am luat apărarea acestei instituțiuni românești, atăcată cu mare gălăgie de către presa jidovească din localitate.

Ar fi bine, ca d-l Primar al orașului, Dr. L. Georgevițiu, să frece sub nas adresele de mai sus, domnilor români înstrăinați cari din motive condamnabile s'au pus în slujba pompierilor „voluntari", alături de eroul cu șer, Morit Blum și au uneltit contra instituțiunii pompierilor orășenești, — să le arate ușa cu vârful piciorului. Cunoaștem pe d-l dr. Georgeviciu de bun român și așteptăm s'o facă.

Nici un ac dela jidan

Polițiști achitați. Curtea de casație a achitat pe cei trei polițiști din Timișoara: dr. Sabin Iodrieșiu, inspector, Al. Rode, director și iVrgil Alexi, comisar, cari fuseseră condamnați prima la 6 luni și ceilalți la câte 1 lună închisoare. Odată cu sentința Inaltei curți li s'a ridicat suspendarea aplicată, fiind repuși în serviciile avute până înainte de procesului.

Jubileul dela Episcopie. Noul rul Episcopiei gr. cat. din Lugoj, părintele dr. Felician Bran, împlinind zilele acestea 40 de ani de viață preoțească, a fost sărbătorit solemn cu această ocazie.

Vânătoare regală în Banat. In ziua de 13 l. c. au sosit la Timișoara cu un tren regal, pentru a participa la marea vânătoare organizată în pădurile școalei silvice timișorene și ale comunelor Radna și Bruckenau, prințul Nicolae, ex-regele George al Greciei, prințul Paul al Jugoslaviei, Mocioni, ministrul vânătoarei, prințul Calimachi, Dinu Brătianu, Istrate Micescu, George Pigino, Poglewsky Koziel și Costescu cu inspector g-ral în ministerul agriculturei. Inalții oaspeți au fost salutați în gara Fabrică de prefectul județului d. dr. Ioan Coste, primarul orașului dr. Georgevici, Bungețianu inspector gen. de siguranță, colonel Cernian, prefectul poliției, ing. șef V. Linția, directorul școalei silvice și mai mulți membri ai societăților vânătorești din Banat. Vânătoarea a durat trei zile, după care prințul Nicolae și însoțitorii săi s'au reîntors la București. Șefii autorităților locale și ai școalei silvice au luat parte la această vânătoare regală.

Reprezentație teatrală în scop de binefacere. Reuniunea ortodoxă națională a femeilor române din Caransebeș, a organizat pentru Joi 15 Decembrie ora 7 jumătate seara, o reprezentație teatrală în sala liceului „Traian Doda" cu elevele gimnazului de fete. Se va juca piesa: „Fluierul fermecat", basm în 4 acte. Beneficiul serbării este întrebuințat pentru sporirea „Fondului de ajutorare" ce se va distribui cu ocazia Sf. sărbători.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Centrul pentru ocrotirea co-lor a aranjat un festival al omului de Crăciun“, în ziua de Dec. ora 17, în localul institu-ui. Cu această ocazie s'au dis-buit diferite obiecte de folos, piilor orfani, în numele cari-ii creştine. Acest festival este a dintre cele mai sfinte sărbă-i ale Creştinismului şi ar fi e, că aceia dintre creştinii, ri speseză sume considerabile lux şi prostii, să se prezinte asemenea festivaluri, unde au azia să înţeleagă şi să dove-ască că înţeleg adevăratul rost creştinismului. Creştinul bogat, re nu vrea să împartă prisosul deu săracilor, blăstămat să fie în cii vecilor! Amin.

O cooperativă de construcţie. judeţul Timiş-Torontal va lua curând fiinţă o cooperativă de nstrucţie. Prin această coope-tivă se vor construi locuinţe ntru coloniştii din acel judeţ. entrala cooperativelor a alcă-it un statut-tip pentru astfel cooperative.

Automobil sfărâmat de tren. renul de persoane No. 32, din ua de 15 cor., a surprins pe nie, la eşirea din tunelul Azu-i-Buşteni, un automobil al fir-ei Iosif Theil, din Sibiu, care nsporta mezeluri pentru Plo-ti. Automobilul a fost sfărâmat r conţinutul, care era de ste 1.300 kgr. mezeluri, a fost sipit. Voiajorul Rosenfeld auriciu, care se afla în maşină, fost grav rănit, iar şoferul a ales cu o rană uşoară la pi-tor. Cu acea tren, voiajorul a ost transportat la Sinaia spre a internat la spital; dar în tim-ul parcursului între Buşteni şi inaia a încetat din viaţă. — inovaţi de acest accident sunt aznicul Petre Savu, pentru că a închis bariera şi şoferul pen-ucă nu a voit să oprească ma-ina, cu toate că a fost somat de aznic să oprească.

Serbarea dela Reg. 17 Inf. Du-inică 4 Decembrie, reg. 17 inf. ugoj, şi-a serbat patronul (Sf. arvara), cu care ocazie au de-us jurământul recruţii cu ter-en redus. La ora 10 dim., după ficierea unui serviciu divin de ătre preoţii Mihăescu (Lugoj, şi urac (Orşova), a urmat depu-erea jurământului în asistenţa utorităţilor civile şi militare.

Guvernul opreşte ţinerea con-resului I. O. V. Comitetul de rganizare al Congresului inva-zilor, orfanilor şi văduvelor de ăzboi (ofiţeri şi grade înferioa-e) aduce la cunoştiinţa tuturor ă guvernul n'a încuviinţat ţi-erea congresului general anual n zilele de 18 şi 19 Decembrie um s'a anunţat în ziare, amâ-ând aprobarea pentru o dată lterioară. Comitetul constată cu urere că pe când toţi ceilalţi rofesionişti, studenţii, partidele olitice, etc. pot să ţină întru-iri cu autorizaţie, numai vic-imele războiuui nu se bucură de olicitudinea guvernanţilor. De-igur, situaţia lor constituie o ruşine naţională, şi congresul ar esvălui opiniei publice situaţia enorocită în care sunt ţinuţi de 0 ani de zile. Dar lupta trebuie usă mai departe până la com-lecta satisfacere a revendicări-or noastre şi pentru aceasta nu-mai delegaţii invalizilor, orfa-ilor şi văduvelor de războiu ofiţeri şi grade înferioare) ale rganizaţiilor din toată ţara sunt nvitaţi pentru ziua de Marţi 20 ecembrie să vină la Bucureşti entru a prezenta un memoriu orpurilor Legiuitoare şi guver-ului în legătură cu pensiile şi votarea bugetului. Locul de în-âlnire al tuturor delegaţior va i în Parcul Carol la ora 10 a. . Sen., unde va fi depusă o jerbă de ecăţlori pe mormântul eroului ne-unoscut; apoi delegaţia se va rezenta guvernului, iar după miază la ora 2 vor merge la Camera deputaţilor şi apoi la Senat.

Românii condamnaţi în Rusia sovietică. Tribunalul din Harcov a condamnat la moarte „pentru spionaj în folosul României“ pe 2 inşi în frunte cu organizatorul organizaţiunii de spionaj, Cojocaru. Pe baza legii amnistiei din Octombrie, această sentinţă a fost modificată, condamnaţii fiind pedepsiţi, cu o recluziune pe timp de 10 ani.

Expoziţie de sculptură şi pictură. In ziua de 21 Dec., s'a deschis expoziţia de sculptură şi pictură, în „Casa Artelor“ din Timişoara—Fabrică str. 3 August No. 4. Expoziţia este aranjată de artişti creştini.

Scoalele din Lugoj au fost închise. In urma unui aviz al serviciului sanitar, toate şcoalele din localitate au suspendat cursurile pe timp de 5 zile. Cauza este ivirea unor cazuri de anghină şi scarlatină.

Costul a trei bombardamente în războiul mondial. Mareşalul sir William Robertson, fost şef de stat major general al armatei britanice, într'o cuvântare rostită la Lincoln s'a ocupat de sumele colosale cheltuite în timpul marelüi război mondial, de diferite ţări, în anumite condiţiuni şi fapte de arme pe fronturile de vest, în Europa. Azi aceste cheltueli sunt, cu greu, suportate atât de învingători, cât şi de învinşi. Numai bombardamentul pregătitor al ofensivei britanice dela Arras a costat 13 milioane de lire sterline; bombardamentul în bătălia de Messines 17.500.000 lire şi bombardamentul în bătălia a III-a dela Ypres, 22 milioane lire, deci un total de 52 milioane lire sterline numai pentru aceste trei operaţiuni citate de mareşalul englez.

Prefectura jud. Timiş Torontal.

No. 32447/1927.

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE

Se aduce la cunoştinţă amatorilor, că în ziua de 31 Decemvrie 1927 ora 12 a. m. se va ţine licitaţiune publică cu termen scurt în conformitate cu art. 72—83 a legei contabilităţii publice, la serviciul economic al prefecturii judeţului (et. I. camera 51) pentru aprovizionarea cu piatră spartă a şoselei naţională Timişoara-Sânnicolaul-mare între km. 3—24.

Valoarea devizului e de: lei 149.904 adică Unasutăpatruzecişi nouăminouăsutepatru.

Concurenţii vor prezenta odată cu ofertele lor închise, timbrate conform legei şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte şi suprao oferte nu se admit.

Devizele, cum şi alte informaţiuni se pot obţine în orele de lucru dela serviciul economic a prefecturei judeţului (et. I. uşa 61).

Timişoara, la 21 Dec. 1927.

Dr. Coste, Prefect.

P. Şeful serviciului: Russu.

Primăria municipiului Timişoara.

No. III. 35059 Dp.

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE.

Primăria Municipiului Timişoara, publică licitaţiune pentru furnizarea imprimatelor şi rechizitelor de scris necesare serviciilor şi birourilor pe anul 1928.

Licitaţiunea publică se va ţine în Biroul Serv. economic, camera No. 41, la data de 7 Februarie 1928 ora 10 a. m.

Ofertanţii vor prezenta la data licitaţiunei ofertele semnate închise si provăzute cu o garanţie în numerar sau efecte de stat în valoare de 10% asupra sumei oferite.

Conspectul rechizitelor de scris şi al imprimatelor se poate vedea la Serv. economic între orele 8—14 ale fiecărei zi de lucru.

Timişoara, la 9 Decemvrie 1927.

Primăria municipiului Timişoara.

Noul Canaan

Evadaţi din bonomia patetică a vieţii lipsită de griji, rătăciţi în neştire fără a care informaţiuni prealabile, prin satele ascunse în vagăunele Maramureşului, şi veţi rămânea uluiţi de aspectul de un tragism sfâşăetor a ţărănimei noastre. Acolo unde altă dată prosperau eruberant elementele cele mai viguroase şi fecunde ale naţiunii, nu veţi găsi decât o populaţie sălbătăcită, degenerată până la primitism. Alcoolismul şi sifilisul au comprimat până la anihilare complectă pe aceşti oameni, secătuindu-le toate reminiscenţele de vigoare fizică, făcând inposibilă orice manifestare intelectuală.

Peste toţi şi peste toate, mizeria necruţătoare înpânzeşte progresiv averile vrednicilor gospodari de altă dată, distrugând iremediabil o populaţie care peste câtăva vreme, nu va mai exista decât în paginele istoriei. Bestializaţi de suferinţă, gărboviţi şi umiliţi, autohtonii se feresc de privirele ce le îndreptaţi asupra lor, sunt veşnic bănuitori şi se consideră cu drept cuvânt, duşmăniţi de toată lumea. Se cred străini şi răspund cu anevoe la întrebările ce le veţi pune. Nu îndrăznesc să se pronunţe că sunt români, şi stau sfioşi şi prostiţi cu căciula în mână, pentru a nu se acoperi decât după lungi insistenţe.

Scoborâţi-vă mai la vale în târgusoarele Bucovinei sau Moldovei; veţi înfrunta privirea oftalmică şi pleoapele fără gene a jidanilor obezi, ce stau tolăniţi în dosul tejghelei cu rachiuri falsificate.

Duceţi-vă vineri seara prin mahalalele periferice chiar ale oraşelor mai mari, şi veţi găsi un aspect bizar. Nu-l veţi recunoaste şi fără voe vă veţi simţi stingheri. Jidani cu caftane sooase, cu apendice sfredel forme înaintea urechilor, furisându-se grăbiţi pentru a pătrunde fără întârziere în Sinagoga unde se pun la cale afaceri, ghesefturi, şi se dezbat chestiuni sociale, politice etc., sub autoritatea şi prestigiul sacrosanct al rabinului. A doua zi, sâmbătă, veţi găsi cea mai conştiincioasă aplicare a repausului duminical. Prăvăliile sunt închise, străzile principale capătă un aspect de sărbătoare, la fiecare pas vă vor frapa atenţia jidoafce lăptoase, purtând în uterul lor de o fecunditate epurească, prunci bucălaţi şi cu părul roşu, ce mai târziu vor parazita în scolile româneşti, locul destinat unui fiu de ţăran, care atunci va putrezi într'un colţ de cimitir. Duminică însă, cupola bisericilor răsfrânge glasul unui preot fără credincioşi în vreme ce, târgul e cuprins de o zarvă mare. Crâşmele sunt tixite, prăvăliile sunt deschise, marfa întinsă pe trotuar înpiedică circulaţia. Samsari veroşi chibzuesc afaceri până în uşa bisericei, şi dacă îndrăzneşti să te opui, fără săţi dai seama eşti înconjurat de o sumedenie de indivizi impertinenţi, te trag de o parte, te înghesuesc, vociferează amenintător, te acuză de antisemitism, şi dacă prudenţa nu te îndeamnă la concilieri, risti să înfrunţi o lecţie penibilă.

Din toate unghiurile lumii, jidovimea nesăţioasă şi flămândă nea înpânzit ţara, năvălind impertinentă ca în noul Canaan. Satele şi oraşele, aveau deputaţi în parlamentul făgăduinţei. Dela comerţul ambulant până la capitalismul bancar, cari în fiecare ţinut îşi are acaparatorii lui, jidanii, sunt în cea mai mare parte a ţării stăpânii exclusivi ai vieţii economice şi financiare. In Basarabia Wurmband, în Bucovina trustul Anchauch lucrează laolaltă cu clerul ortodox, în Transilvania Tischler-Moor plesuvesc codrii moţilor, reducând la o mizerie cruntă populaţia băştinaşă. Şi peste toţi la noi în Bucureşti — ghiara prădalnică a fraţilor Bercovitz — defraudatorii fiscului — se întinge tot mai ameninţătoare în economia noastră naţională. Dacă înainte de război fraţi Fischer realizaseră un trust al latifundiilor, aşa încât după cum ne spune istoricul Radu Rosetti, aveau deputaţi în parlament dece vrednicul lor urmaş Tischler-Moor, nu ar putea face un pas mai departe, cocotându-şi slugile chiar până pe băncile ministeriale.

Şi acum, proectaţi-vă viziunea cu câtva zeci de ani mai departe. Frângeţi cadrele timpului, — şi încercaţi să vă transpuneţi în societatea românească peste 30—40 de ani. Desnaţionalizarea oraşelor noastre va înainta progresiv. Dela taraba cu mărunţişuri, jîdanii vor deveni profesori, predând cu o voluptate deosebită istoria românilor generaţiilor viitoare şi nsuflându-le un mortonalism cald şi senin. Fii dezertorilor de pe front, puriţii soioşi de astăzi, crescuţi în atmosfera talmudismului habotnic, vor trebui să vorbească despre victoriile şi zidul creştinătăţii a lui Stefan cel Mare, sau despre planurile de întregire a neamului ale lui Mihai-Viteazu. Şi rânjetul sadic al profesorilor cu perciuni, se va profita hidos, când elevul de liceu va cere explicaţii asupra doinei lui Eminescu. In fotoliile unde altă dată găseam judecători români, vrednici slujitori ai dreptăţii, vom întâlni vlăstarele neamului lui Israel, întinzând cu mâna lor, crucea acuzatului, şi prin aceasta prezidând ei înşişi cu autoritatea semitică anticreştină, un moment de profundă costernare religioasă.

Ne oprim aici, sunt cazuri pe care le întâlnim chiar astăzi.

Pericolul jîdovesc a devenit o realitate evidentă. Insuşi desnaţionalizarea oraşelor noastre, corupţia politicienilor şi falsificarea culturei, menţin vie febra nemulţumirei. Antisemitismul s'a născut singur, clasa noastră mijlocie cât a mai rămas românească, se resimte profund de valul de neliniste care s'a generalizat. Pentru menţinerea trează a antisemitismului, nu avem nevoe de propagandişti. Aspectul general al ţării face acest oficiu. Oamenii noştri politici stau neputincioşi cu conştiinţele greoae de corupţie, revărsarea vulcanică a nemulţumirei generale va rupe zăgazurile, neţinând seamă de cât de aspectul circumstanţelor localnice.

Până atunci însă, avem datoria să punem problema în tot tragismul ei, dar mai mult decât înaintaşii noştri, recunoaştem obligaţia de a acţiona energic şi intransigent, pentru obţinerea unei soluţionări radicale.

Nicu Ae Roşu.

„Cuvântul Studentesc“.

Cine-au îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia.
Şi neamul nemernicia!

M EMINESCU.

Radio

VIN
şi
BENZIN
la
GH. IOVIN!

De vrei să trăeşti mulţi ani,
Să bei vin de Drăgăşani.

DEPOZIT:
TIMIŞOARA
III, Spl. stâng al Begheiului 1

Din viaţa satelor noastre

Comloşul-mare. In ziua de 8 Decembrie a. c., a avut loc o conferinţă a preoţilor ortodoxi români aparţinând protopopiatului Comloşul-Mare. La ora 10 a avut loc un serviciu divin oficiat de protopopul dr. Ştefan Cioroianu la capela română din localitate, asistat de toţi preoţii prezenţi. La ora 11 a avut loc o conferinţă în sala mare a primăriei. Conferinţa a fost deschisă de protopopul dr. Ştefan Cioroianu, după care a urmat conferinţa preotului Silviu Bichiceanu-Nerău. După conferinţă s'a servit o masă intimă în sala restaurantului „Dacia“ din localitate.

Moneasa. Zilele trecute, o haită de lupi a atăcat satul, sfâşiind mai multe oi, capre şi porci. Sătenii alarmaţi înarmaţi cu topoare şi furci, au gonit lupii din sat.

Radna. Ghisi Gh. din Radna fiind în ceartă cu Mitu Jivănescu din aceeaş comună, l'a împuşcat cu un foc de armă. Victima a murit pe loc. Criminalul a fost arestat.

Socodor (Arad). Duminecă 11 Decembrie, s'a sfinţit biserica din comuna Socodor, jud. Arad, în prezenţa I. P. S. S. Episcopul Grigore Comşa al Aradului.

Teregova. La casa lui Gabriel Berlescu din Teregova, a isbucnit un incendiu, care a nimicit casa în întregime. Pagubele trec de 120.000 lei.

Nici un ac dela jîdan!

ECONOMICE

Patruzeci miliarde lei pagube anual. Profesorul Gabriel Petit a arătat la Academia de medicină din Paris, primejdia constantă pe care o prezintă, pentru Franţa, marele număr de şoareci, cari trăiesc în cuprinsul acelei ţări. Propagatori de diferite boale, ca ciuma, turbarea, febra aftoasă şi altele, aceste animale sunt, pe deasupra şi jefuitori de temut ai hranei omului, aflată în stare de grămezi sau în stare de recoltă pe câmp. După evaluări făcute în urma cifrelor comunicate, se poate socoti că totalul pagubelor cauzate de aceşti rozători, în cursul unui an, în Franţa, se ridică la un miliard franci aur! Profesorul Petit a însoţit expunerea sa cu o serie pe proecţiuni foarte pitoreşti, arătând în ce chip şoarecii păgubesc rasele omeneşti.

Conferinţe agricole. Camera agricolă a jud. Arad a început o serie de conferinţe în comune. Va conferenţia d. ing. agronom N. Popescu, directorul camerei agricole.

Balanţa comercială a României pe 1927, pe primele 10 luni (1 Ian. —31 Oct.) este activă cu aproape 3 miliarde şi jum.

Notăm aci situaţia importului şi exportului României pe primele zece luni ale anului, aşa cum reiese din datele strânse şi coordonate de diercţia serviciului statistic a ministerului de finanţe.

Cifrele de mai jos exprimă valoarea în lei a import-exportului.

Dela 1 Ianuarie până la 31 Octombrie 1927, s'a înregistrat:

Importul: 28.238.410.036
Exportul: 31 639.562.312
\+ 3.401.152.312

Adică: pe primele 10 luni ale anului 1927, balanţa comercială a României este activă, prezentând la export un plus de aproape 3 miliarde şi jumătate.

Acest excedent întrece cu mai mult de un miliard excedentul realizat pe aceeaşi perioadă de timp a anului trecut.

Iată cifrele import-exportului pe 1926:

Import: 28.934.439 340
Export: 31.230.450.730
\+ 2.296.011.390 lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din viața satelor noastre

Lunga. Dl. Iacob Ivan, bănuind, că recolta de pe 4 jughere porumb al comunei, a fost folosită de notarul Firnaisz, a făcut o întrebare în scris către consiliul Comunal și a primit următorul răspuns oficial:

Dlui Iacob Ivan locuitor în **Lunga.**

In cauza celor 4 jugh. de porumb de care amintești d-ta în rugarea dtale sus amintită subscrișii vă răspundem următoarele.

Noi îndată ce am preluat conducerea dela comisia interimară (care a funcționat mi mult de un an în mod ilegal) pe timpul când a fost să se culeagă porumbul, am trimis la acei oameni cari au avut cele 14 lanță de pământ semănat cu porumb în parte din izlazul comunal pentru hrana vitelor de prăsilă, ca să-l culeagă și în fața delegatului Luca Miclau să se împarță și partea comunei să fi adusă la primărie pentru scopul ei. Delegatul Luca Miclau ducându-sușă la porumbul susamintit au aflat acolo că în loc de 14 lanță porumb sunt numai 10, iară 4 lanță lipsesc, adecă fără voia și știrea primăriei și a noastră a consiliului a fost dus de cineva.

Am întrabat pe foștii conducatori ai comiseii interimare Costea Nicolae și Zmed Gheorghe despre porumbul dat în parte și despre lipsa celor 4 lanță porumb. A cerut dela foștii membri în comisia interimară și dela dl. notar Bela Firnais ca să ne dea o listă oare care pentru ca să vedem că la cine s'a dat pământ în parte și la cine să află acest pământ în parte, dela nime nu am căpătat nici o listă ca să știm de pământul dat în parte.

Cercetând mai deaproape cauza celor 4 lanță cu porumb am **aflat că acel porumb a fost dus de dl notar com. Bela Firnais fără știrea noastră.**

Am căutat în toate protocoalele de ședința a fostei comisii intrimare să aflăm un proces verbal oare care în cauza celor 4 lanță porumb dar nu am aflat nimic, am căutat toate cvitanțele să vedem ca o fi solvit cineva o sumă oarecare după cele 4 jug. de porumb nu am aflat nici pe dl. notar Bela Firnais și nici pe alt cineva că ar fi plătit ceva după cele 4 lanță cu porumb, din întâmplare am întrabat pe foștii membri ai comisiei interimare cari acum sunt și membri în consiliu com. pe Costea Nicolae și Zmed Gheorghe că ei trebue să știe că ce sa întâmplat cu cele 4 lanță de porumb. La întrabarea asta Costa Nicolae lămurit a spus în fața noastră că el știe că cele 14 lanță la el în casă s'au împărțit prin tragere de sorți și cele 4 lanță nu au fost date notarului și nici nu o fost vorba de el. Nici în ședința comisiei interimare, nici când nu a fost vorba și nu sau hotarît așa ceva ca notarului să i-se dea pământ și că nici nu există un astfel de proces verbal.

Am aflat că cele 4 lanță de porumb au fost sămănate de Balan Valerie și Cotora Gheorghe iar când sa cules porumbu de pe cele 4 lanța, dl. notar Bela Firnais, fără știrea noastră prin servitorul comunal Boran Ioan a dat ordin celor 2 oameni susaminții, ca cele 4 lanțe de porumb să fie culese și partea comunei să fie dusă dlui notar ceace sa și întâmplat pe care după cum am aflat că acel porumb a și fost folosit de dl. notar com. Bela Firnais.

Cauza aceasta să va aduce înaintea consiliului comunal unde se va face deplină lămurire în această cauză. Credem ca este destul de lămurit că nici noi și nici consiliul comunal nu suntem vinovați în cauza celor 4 lanță pământ cu porumb.

Lunga, la 14 Noemvr. 1927.

(ss) **Nicolae Almajan** m. p. primar.

(ss) **Luca Miclau** m. p. delegat.

In legătură cu afacerea de mai sus, am aflat dela dl Prefect Dr. Iuliu Coste, că s'a ordonat o anchetă contra notarului Firnais. Ne cosiderăm obligați a accentua aici, că d-l Dr. Coste își face datoria pe deplin, ca Prefect și român. Numeroasele sale inițiative în folosul culturei și credinței românești, nu află totdeauna sprijinul domnilor de sus, cari nu îl înțeleg sau nu voesc să'l înțăleagă. D-l Dr. Coste a ridicat multe biserici și școli, fapt care dovedește pe deplin, că d-sa lucrează neobosit în cauza neamului, și acuzațiunile ce i-se aduc de către adversarii politici sunt lipsite de temei.

Nici un ac dela jidan!

Hațeg. O sinucidere întâmplată în împrejurări foarte suspecte a fost descoperită în seara de 12 c., în orașul nostru: Medicul-șef al orașului, d. dr. Leo Parasca, a fost urgent chemat la crâșmarul Ion Vintilă din str. Lungă, care zăcea grav bolnav. Fără să-i se spună adevăratul motiv, d. dr. Parasca a constatat, că bolnavul, morfinoman de mulți ani, n'are simptomele otrăvirii cu morfină, ci simptomele caracteristice ale unei emoragii interne sau apoplexie. Camera slab luminată cu petrol, deși orașul Hateg e luminat cu electricitate, era mai ales suspectă, apoi și faptul că bolnavul n'a fost ținut în pozițiile cerute de medic spre a putea examina mai bine pe pacient, nici chiar când aceste cereri au fost repetate. La ieșire, d-rul a aflat că Vintilă a fost împușcat. Înapoindu-se în cameră, l-a cercetat mai amănunțit și a găsit o rană la tâmpla dreaptă, care era acoperită de păr și care n'a putut fi observată mai înainte, cei ai casei nevoind să miște capul bolnavului de pe perină. Cazul fiind suspect, a fost avizată poliția, care a început cercetări. La fața locului au venit comisarii Oniga Domnousiu și Victor Nemeș și au început cercetările. După audierea martorilor, s'a format credința, că la mijloc e o crimă și s'a cerut avizul parchetului, care a ordonat arestarea celor suspecți. Poliția a arestat deci pe Ion Găldean, vizitiul lui Ion Vintilă, care a murit în noaptea de Luni spre Marți, fără ca să-și recapete cunoștința. S'a descoperit că împușcătura s'a auzit dimineața, iar medicul a fost avizat abia către seară. Imediat după împușcătură soția crâșmarului a aprins o lumânare și a ținut-o în mâinile rănitului, simulând cu toții că credeau că detunătura auzită ar fi provenit dela un scaun răsturnat. Ei susțin, că au descoperiet sinuciderea și pe urmă, un revolver sub pat, abia târziu după masă. Cercetările au dovedit că vizitiul voise să se spânzure în podul cârciumei în cursul săptămânei trecute și a fost salvat de crâșmăriță, care tot timpul cât a durat ascultările a fost foarte calmă, devenind însă foarte agitată imediat ce bănuiala a căzut pe vizitiul Ion Găldeanu.

Horăști. Constantin C. Butoi din Comuna Horăști, jucând în horă la o nuntă a scos revolverul de la brâu și a tras două focuri rănind mortal pe femeea Elena Petre Iacob. Criminalul a fost arestat și trimis Parchetului spre instrucție.

Prețul banilor:

1 Franc francez	Lei	6
1 Pengő ung.	„	28
1 Marcă germ. aur	„	38
1 Schilling austriac	„	22
1 Dolar	„	162
1 Liră sterlină	„	791
1 Liră italiană	„	8
1 Cor. Cehoslovacă	„	4.
1 Dinar	„	2.
1 Franc elvețian	„	31
1 Zlot polonez	„	18
1 Levă Bulgărească	„	1
1 Liră turcească	„	86
1 Drahmă grec.	„	2
1 Franc belgian	„	24

Prețul cerealelor

Petru Barbu, Timișoara, II, str. S. Micu 3.

Grâu (100 Kgr.)	710—730 L
Ovăz	510—550 „
Orz	560—610 „
Porumb vech,	600—659 „
„ nou	500—570 „
Secară	600—620 „
Bicău pt. urlău	360— 80 „
Fân	220—280 „
Fân de trifoi	300—320 „
Paie de grâu	80—100 „
Cartofi	300— 500 „

Snopul de tulei bucata 2½—3 L

Mica Publicitate

Tutungerie românească Mih Condali Timișoara, Cetate, St Primăriei No. 7. *Români spr jiniți pe comercianții român*

„Svastica Banatului“ și „Apă rarea Națională“ se află sp vânzare în tutungeria d-lui N Condali, Cetate, str. Primăriei

De vânzare o casă potrivit pentru prăvălie sau birt, c 4 camere de locuit și o să mare, pe strada principală comuna *Sângeorge plasa G taia.* Proprietatea dlui Vasil Voichița, Sângeorge poșta Bird

Se caută un post de porta la Timișoara sau Lugoj adres la administrația ziarului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BANCA „MERCUR“
de Comerț și Credit S.A.
TIMIȘOARA

Capital 5.000.000 Lei

CENTRALA: TIMIȘOARA
Bulev. Regele Ferdinand I No. 5
(strada de către Liceul Piariștilor între cafenelele Pallace și Lloyd)

TELEFOANE:
Banca și mijlocirea devizelor: **4-26, 4-46, 20-22, 20-23**
Direcțiunea: **14 10**

Adresa telegrafică: „Mercurbanc“

SUCURSALE:
Comloșul-mare (bănățean), Telefon 18. **Sânnicolaul-mare,** Telefon 52. **Periam,** Telefon 46. **Seitin, Beba-Veche** și **Sarafola.**

Acordă împrumuturi pe imobile, gaj și mărfuri cu dobânzi convenabile.

★

Cumpără și vinde valute și monede de aur și argint la cel mai ridicat curs al zilei.

★

Se însărcinează cu plăți pe piețele din țară și străinătate.

Cumpără și vinde efecte publice și hârtii de valoare.

★

Imprumută efecte publice pentru depozitări ocazionale la Stat.

★

Primește depuneri spre fructificare în condițiunile cele mai avantajioase.

Problema cea mai grea este să știi cum să grijești de sănătate. Că să eviți multe neplăceri în viață, lucrul de căpetenie este

să nu consumi vinuri falsificate!

In privința aceasta Casa de Comerț

“ACTIVA“

din Timișoara a rezolvat definitiv aceeastă gingasă problemă, furnizându-vă renumitele vinuri de

DRĂGĂȘANI,

cari pe lângă că sunt originale și gustoase, sunt singurele cari corespund devizei:

„IN VINO VERITAS“!

Cu stimă: ***Casa de Comerț „ACTIVA“***

Splaiul Stâng al Regeheului I. (Vis-à-vis Palatul Bega) TELEF N 18-98

PROGRAMUL

Cinematografelor comunale pe sf. serbători ale Crăciunului

25 Decembrie (Duminecă)

Cinema Cetate: **Mințit-a Ben Akiba?** mare comedie burlească cu irezistibilul M a l e c.

Cinema Fabrică: **Dagfin** repriză în 12 acte. Film de mare senzație cu Paul Wegener, Paul Richter și M. Albani.

Cinema Măhala: **Ben-Hur** o adevărată minune a artei cinematografiei cu Ramon Movarri.

26 Decembrie (Luni)

Dagfin **Mințit-a Ben Akiba?** **Ben-Hur**

27 Decembrie (Marți)

Fata pădurarului (repr.) cea mai frumoasă operetă germană cu Harry Liedtke și Lya Mara.

Ben-Hur

Prințesa și lăutarul splendidă dramă cu subiectul luat din marea revoluție rusească.

Marele film BEN-HUR va rula în cinematograful Concordia din Măhala la orele 4—6 1/2, și 6 1/2—9, cu următoarele prețuri de întrare: **30, 20 și 10 Lei** iar seara la 9 cu **40, 30 și 20** Lei.

Filmul de mare sensație **Semnul celor patru** cu Scherlock Holmes se va representa în Cinema Fabrică în ziua primă de Crăciun, iar în Cinema Cetate în ziua a doua la ora 11. a. m. cu prețuri populare: **20 și 10** Lei.